



## **Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare mandatperioden 2015-2018**

### **Bakgrund och syfte**

Kommunen är huvudman för flertalet välfärdstjänster, vilket innebär att kommunen enligt lag har ansvar för att tillhandahålla tjänster till kommunens invånare. Kommunen är huvudman för alla sådana tjänster oavsett vem som är utförare. Enligt kommunallagen definieras ”privat utförare” som en juridisk person eller enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. En privat utförare är en helt privat aktör utan kommunalt ägande, t ex aktiebolag, stiftelser, ekonomiska föreningar, enskilda firmor, idéburna organisationer och kooperativa föreningar.<sup>1</sup>

Privata aktörer kan bli utförare genom att:

1. vinna en offentlig upphandling enl LOU,
2. kvalificera sig för att ingå i ett valfrihetssystem enl LOV, eller
3. sälja enstaka tjänster till kommunen.<sup>2</sup>

Enligt kommunallagen från 1 januari ska fullmäktige för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare.<sup>3</sup> Det finns en generell informationsskyldighet när enskilda personer kan välja mellan olika utförare. Informationen ska vara jämförbar och lättillgänglig. Regler om informationsskyldigheten gäller från 1 juli 2015.<sup>4</sup>

Syftet med programmet är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare samt att få en ökad insyn för medborgarna. Programmet ska ha en koppling till den politik som bedrivs under mandatperioden.

### **Mål**

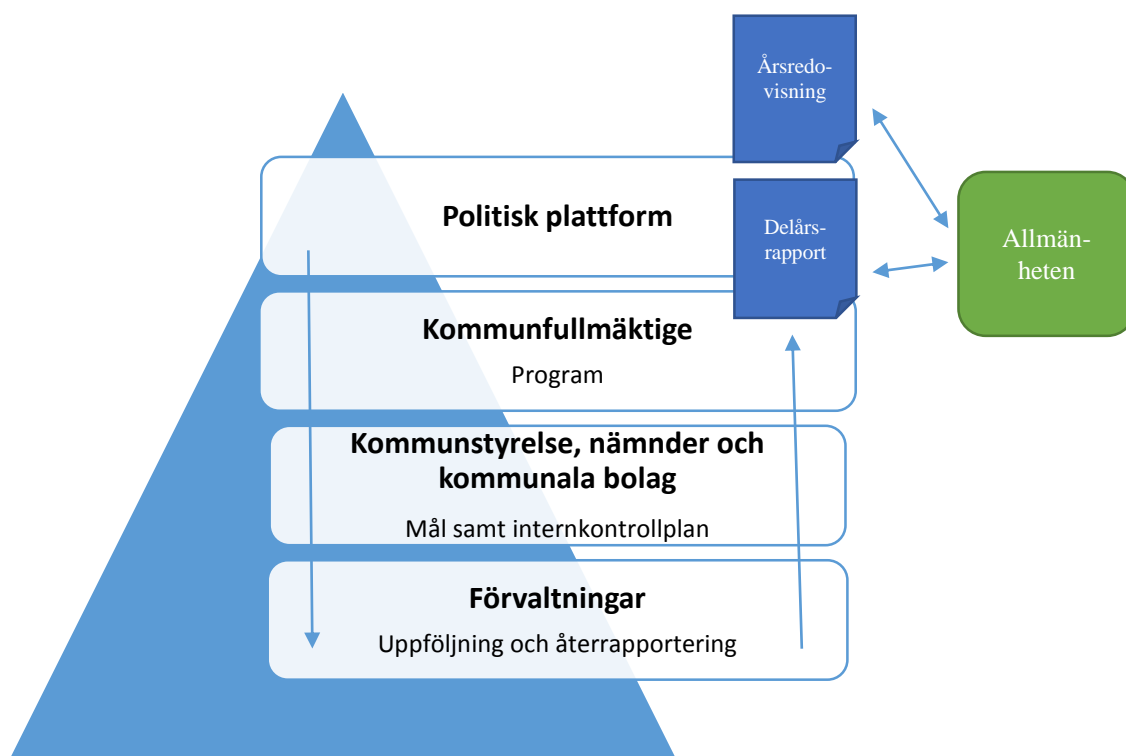
Programmet gäller för en mandatperiod för all den verksamhet som kommunen upphandlar, vilket innebär att alla verksamhetsområden kan bli berörda.<sup>5</sup> Programmet bör omfatta de kommunala verksamheter som riktas till och rör medborgarna. Det kan handla om hela verksamheten eller delar av verksamheter.<sup>6</sup>

Målet är att:

- Förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare
- Öka allmänhetens insyn
- Stimulera till ett strategiskt förhållningssätt när privata utförare anlitas

### **Organisation och redovisning**

Uppföljningen och insynen av verksamhet som utförs av privata utförare organiseras och redovisas utifrån befintliga, etablerade, väl inarbetade styrmedel. Följande modell redovisar en struktur över hur styrning, uppföljning, kontroll samt allmänhetens möjligheter till insyn sker via budget och internkontroll.



Figur 1. Modell för uppföljning och redovisning av verksamhet som utförs av privata utförare

Modellens metodik är baserad på ansvar och redan befintliga system för uppföljning och kontroll. Det är fullmäktige som har det övergripande ansvaret och antar program för uppföljning och insyn.

Styrelsen och nämnderna ges genom reglementen, delegation eller andra beslut, uppdrag att ansvara för att tillhandahålla verksamheterna. Verksamhetsansvaret är reglerat i lagstiftning och av beslut som fattas i kommuner, landsting och regioner. Ansvaret gäller för verksamheter som drivs såväl i egen regi eller upphandlas enligt LOU, LUF eller LOV.<sup>7</sup> Nämnderna är ansvariga inför fullmäktige för att verksamheterna drivs enligt lagar, föreskrifter och kommunala mål och riktlinjer samt följs upp via intern kontroll. När det gäller tjänster enligt SOL samt HSL gäller även föreskriften om kvalitetsledningssystem SOSFS 2011:9. Nämnderna och styrelsen ansvarar för att se till att regelverket och målen stipuleras i förfrågningsunderlag samt kontrakt och att system och rutiner skapas för uppföljning och kontroll.

Kommunen ska som ägare till kommunala företag se till att dessa ger allmänheten insyn i verksamhet som de överlämnar till privata utförare. Detta sker genom ägardirektiv till företagen. Styrelsen har ett särskilt ansvar för att samordna och ha uppsikt över nämnder och kommunala företag.<sup>8</sup>

Sammanfattningsvis ska kompetens om de olika verksamhetsområdena, upphandling, uppföljning- och kontrollrutiner finnas representerade i organisationen.

När det gäller ansvar och åiterrapportering så följer ovan beskrivna modell en redan befintlig struktur genom att uppföljningen sker via internkontrollen och den ekonomiska redovisningen. Den ekonomiska redovisningens verbala del (delårsrapport och årsredovisning) för respektive nämnd kompletteras med uppgifter över:

- Vilka privata utförare som finns
- Hur verksamheten följs upp (mäts via och när)

Redovisningen skapar genom denna metodik en insyn för allmänheten av den politik som genomförs. Målet med införandet av programmet uppfylls.

## Referenser

---

<sup>1</sup> Kommunala företag inkluderas inte i detta begrepp. Enligt SKL (2014). Köp av verksamhet, kommuner, landings och regioner 2006-2013, bilaga 1, sid. 57, så nämns även enskilda personer (personliga assistenter, kontaktpersoner och familjehemsplaceringar) som exempel på ”privata utförare”.

<sup>2</sup> Sammanfattningsvis är kommunen huvudman för verksamhet som drivs enligt punkterna 1 och 2 ovan. Kommunen är inte huvudman för verksamhet enligt punkt 3, likaså inte för privata utförare som driver förskola och skola.

<sup>3</sup> Se även proposition 2013/14:118 Privata utförare av kommunal verksamhet.

<sup>4</sup> SKL, Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare  
<http://webbutik.skl.se/sv/artiklar/program-for-uppfoljning-och-insyn.html>

<sup>5</sup> Observera att programmet inte kan få genomslag på befintliga avtalsrelationer, där villkoren redan är reglerade.

<sup>6</sup> Exempel på hel verksamhet kan vara särskilda boenden för äldre, men det kan även handla om delar av en verksamhet, t ex måltidsverksamhet och städning i skolan. Fristående skolor och förskolor omfattas inte då de är egna huvudmän för verksamheten och räknas inte som upphandlad verksamhet. Den verksamheten regleras genom tillståndsgivning.

<sup>7</sup> SKL, Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare  
<http://webbutik.skl.se/sv/artiklar/program-for-uppfoljning-och-insyn.html>

<sup>8</sup> SKL, Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare  
<http://webbutik.skl.se/sv/artiklar/program-for-uppfoljning-och-insyn.html> Se även kommunstyrelsens reglemente.